

יבמות ע

שמואל	רב	
הולד שתוקי	הולד ממזר	הבא על ארוסתו בבית חמיו

לשון ראשון

אביי	רבא	
כל היכא דדיימא מיניה, אף על גב דלא דיימא מעלמא הולד ממזר מ"ט? דאמרינן: מדאפקרא נפשה לגבי ארוס - אפקרא נפשה לעלמא	מסתברא מילתיה דרב - הולד ממזר בתרא דידיה שדינן ליה	דדיימא מעלמא אבל לא דיימא מעלמא
ומתניי - שהיו שניהם חבושים בבית האסורין	<p>ילדה - תאכל היכי דמי?</p> <ul style="list-style-type: none"> • אילימא דדיימא מעלמא, ילדה אמאי תאכל? • אלא לאו מיניה דיימא ולא דיימא מעלמא, ומה התם דלהאי איסורא ולהאי איסורא - בתרא דידיה שדינן ליה, הכא דלהאי איסורא ולהאי היתירא - לא כל שכן. 	הוכחה

לשון שני

אביי	רבא	
	כ"ע לא פליגי דבתריה דידיה שדינן ליה והכי איתמר: ארוסה שעיברה - רב אמר: הולד ממזר, ושמואל אמר: הולד שתוקי	בבא עליה
	מסתברא מילתיה דרב - הולד ממזר	דלא דיימא מיניה ודיימא מעלמא
אמר רב הולד ממזר	בתריה דידיה שדינן ליה	אבל דיימא מיניה, אף על גב דדיימא מעלמא
ומתניי - בדלא דיימא כלל	<p>ילדה - תאכל היכי דמי?</p> <ul style="list-style-type: none"> • אילימא מיניה ולא דיימא מעלמא, צריכא למימר דתיכול? • אלא לאו דדיימא נמי מעלמא, ומה התם דלהאי איסורא ולהאי איסורא - בתריה דידיה שדינן ליה, הכא דלהאי איסורא ולהאי היתירא - לא כל שכן. 	הוכחה

שמות פרק יב

(מג) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כֹּל בֶּן נָכָר לֹא יֹאכֵל בוֹ :

(מד) וְכֹל עֶבֶד אִישׁ מִקְּנַת כְּסָף וּמִלֶּהֱתָה אֹתוֹ אִזּוֹ יֹאכֵל בוֹ :

(מה) תּוֹשֵׁב וְשָׂכִיר לֹא יֹאכֵל בוֹ :

(מח) וְכִי יִגִּיר אֶתְּדָד גֵּר וְעָשָׂה פֶסַח לֵה' הַמּוֹלֵד לוֹ כֹּל זָכָר וְאִזּוֹ יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה כְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכָל עֶרְל לֹא יֹאכֵל בוֹ :

ויקרא פרק כב פסוק י

וְכָל זָר לֹא יֹאכֵל קֹדֶשׁ תּוֹשֵׁב כֹּהֵן וְשָׂכִיר לֹא יֹאכֵל קֹדֶשׁ :

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

ר' עקיבא	ר' אליעזר	
א"י א"י, לרבות הערל	גזירה שוה תוּשַׁב וְעִכְרֵי בַפְסַח וּבִתְרוּמָה	מנין לערל שאין אוכל בתרומה?
<p>אמר רב שמעיא: לאתווי ערבי מהול וגבעוני מהול. <u>דחיה</u>: והני מולין נינהו? והא תנן: קונם שאני נהנה לערלים - מותר בערלי ישראל ואסור במולי עובדי כוכבים, קונם שאני נהנה למולין - מותר במולי עובדי כוכבים ואסור בערלי ישראל! <u>תשובה אחרת</u>: אלא, לאתווי גר שמל ולא טבל, וקטן שנולד כשהוא מהול, וקסבר: צריך להטיף ממנו דם ברית.</p>	<p>מופנה לדרשה דאי לאו מופנה, איכא למיפרך: מה לפסח שכן חייבין עליו משום פיגול ונותר וטמא! איזה מהם מופנה?</p> <ul style="list-style-type: none"> אי דתרומה, מצרך צריכי! דתניא: תושב - זה קנוי קנין עולם, שכיר - זה קנוי קנין שנים ויאמר תוּשַׁב ואל יאמר עִכְרֵי, ואני אומר: קנוי קנין עולם אינו אוכל, קנוי קנין שנים לא כל שכן! אילו כן, הייתי אומר: תוּשַׁב - זה קנוי קנין שנים, אבל קנוי קנין עולם אוכל, בא עִכְרֵי ולימד על תוּשַׁב, שאף על פי שקנוי קנין עולם אין אוכל! אלא דפסח מופני, האי תוּשַׁב וְעִכְרֵי דכתב רחמנא בפסח מאי ניהו? אי נימא תוּשַׁב וְעִכְרֵי ממש, משום דהוה ליה תושב ושכיר איפטר ליה מפסח? והא קיימא לן גבי תרומה דלא אכיל, אלמא לא קני ליה רביה, הכא נמי לא קני ליה רביה (ולכן ברור שלא מדובר על עבד כנעני!) <u>קושי</u>: ואכתי מופנה מצד אחד הוא? <u>תירוץ</u>: כיון דלגופיה לא צריך, שדי חד אלמד ושדי חד אמלמד, והוה ליה גזירה שוה מופנה משני צדדין 	תוּשַׁב וְעִכְרֵי
ואימא: לרבות את האונן!	אי מה פסח אונן אסור בו, אף תרומה אונן אסור בה!	קושי מ-אונן
אי"ר יוסי בר חנינא, אמר קרא: וכל זכ, זרות אמרתי לך ולא אנינות.		תירוץ
אימא: ולא ערלות!		קושי
הא כתיב א"י א"י	הא כתיב תוּשַׁב וְעִכְרֵי	תירוץ
ומה ראית?		קושי
מסתברא, ערלות הו"ל לרבוויי, שכן (מעשי"ם כרותי"ם בדב"ר העב"ד) <ul style="list-style-type: none"> מחוסר מעשה ומעשה בגופו וענוש כרת וישנו לפני הדבור ומילת זכריו ועבדיו מעכבת. 		תירוץ
אדרבה, אנינות הוה ליה לרבוויי, שכן <ul style="list-style-type: none"> ישנה בכל שעה ונוהגת באנשים ונשים ואין בידו לתקן את עצמו! 		קושי
הנך נפישן (בערל יש יותר חומרות מאשר אנינות)		תירוץ
רבא אמר: בלא הנך נפישן נמי לא מצית אמרת, אמר קרא: א"י א"י, איזהו דבר שישנו באיש ואינו באשה? הוי אומר: זה ערלות	רבא אמר: בלא הנך נפישן נמי לא מצית אמרת, שבקינן ערלות דכתיב בגופיה דפסח וילפינן אנינות מפסח, דפסח גופיה ממעשר גמרינן.	עוד תירוץ
לרבות הערל שאסור בתרומה	דברה תורה כלשון בני אדם	א"י א"י

